

دولت اسلامی افغانستان
وزارت تعلیم و تربیه
ریاست تالیف و ترجمه

قراءت دری

صنف پنجم

مؤلف: عبدالواحد قادری

قرائت درسی

برای صف پنجم

مؤلف : الحاج عبد الحفيظ (توکل)

مشاور : روزہ گل (وحدتی)

خطاط : سیدندیر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

رهنما ای معلم

به منظور تدریس مؤثر، معلم باید :

۱- با لباس پاک و منظم به صنف برود .

۲- پیش از رفتن به صنف پلان درسی داشته باشد .

۳- پلان درسی را مطابق ساعت درسی آماده سازد .

۴- به هنگام تدریس از روشهای گوناگون استفاده نماید .

۵- به وقت معین داخل صنف شود .

۶- خود را به حیث يك همکار به شاگردان معرفی نماید .

۷- درس را با گفتن بسم الله الرحمن الرحيم شروع کند .

۸- به هنگام داخل شدن به صنف سلام بدهد .

۹- برای تدریس فضای مساعد را آماده سازد .

۱۰- حاضری شاگردان را بگیرد .

۱۱- کار خانگی شاگردان را دیده و اصلاح کند .

۱۲- با نظر داشت مقوله (كلموا الناس علی قدر عقولهم)

مطابق به سویه شاگردان درس بدهد .

۱۳- به هنگام تدریس به ارزیابی شاگردان خود پردازد .

۱۴- در میان شاگردان حسن نیت و قضای برادری را ایجاد نماید .

۱۵- شاگردان را در پروسه تدریس سهیم سازد .

۱۶- به خاطر مؤثریت تدریس شاگردان خود را بشناسد .

۱۷- در ختم درس برای شاگردان وقت و اجازه سوال نمودن را بدهد .

۱۸- به شاگردان وظیفه خانگی بدهد .

۱۹- به هنگام تدریس از مواد محیطی ارزان و ساده کار بگیرد .

۲۰- به سوالهای شاگردان چنان پاسخ بدهد که در آینده روحیه و استعداد سوال کردن در آنها ضعیف نشود .

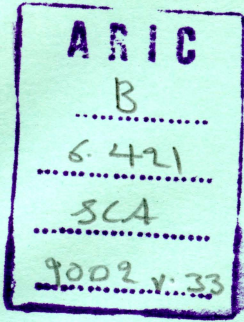
۲۱- به شاگردان بفهماند که پرسشها و تمرینهای این کتاب را در کتابچه های خود نوشته و حل نمایند .

فہرست

صفحہ	مضمون	شمارہ	صفحہ	مضمون	شمارہ
۳۰	از سخنان خواجہ عبداللہ ^{نہد}	۱۳	۱	حمد	۱
۳۳	اشعد برگزیدہ شعری معاصر	۱۴	۲	نعت	۲
۳۵	حضرت محمد پیغمبر خدا ^ع	۱۵	۵	علم	۳
۳۸	حکایت	۱۶	۸	حکایت	۴
۴۰	احساس یک مادر	۱۷	۱۰	مادر و گرگ	۵
۴۴	ای معلم	۱۸	۱۲	مشورت	۶
۴۶	رقعہ مریمی	۱۹	۱۵	بہار ودھقان	۷
۴۸	مطالعہ	۲۰	۱۷	فائدہ اتحاد	۸
۵۱	عدالت حضرت عمر ^{رض}	۲۱	۱۹	ای نور دیدہ	۹
۵۳	مار ودھقان	۲۲	۲۱	از سخنان بزرگان	۱۰
۵۵	نصائح	۲۳	۲۴	غزوہ اُحد	۱۱
۵۷	الغیبای دری	۲۴	۲۸	فضیلت علم	۱۲

شماره	مضمون	صفحه
۳۸	مثل	۹۱
۳۹	نتیجه خیانت	۹۲
۴۰	وقت شناسی	۹۵
۴۱	اسلام و کمونیزم	۹۷
۴۲	دوری از صحبت جاهلان	۱۰۰
۴۳	حضرت سلمان فارسی ^{رضی}	۱۰۲
۴۴	بلبل و باز	۱۰۴
۴۵	حکایت پسر مجاهد	۱۰۶
۴۶	چیزیکه بخود نمی پسندی به	
	دیگران روا مدار	۱۱۰
۴۷	نتیجه دروغ	۱۱۳
۴۸	مناجات	۱۱۵

شماره	مضمون	صفحه
۲۵	نفاق	۵۹
۲۶	نکات زرین از رسول اکرم	۶۲
۲۷	حکایت	۶۴
۲۸	فکاحی	۶۶
۲۹	حق وطن	۶۸
۳۰	حکایت	۷۱
۳۱	صدای مجاهد	۷۵
۳۲	فکاحی	۷۷
۳۳	گمس	۷۹
۳۴	آداب سخن گفتن	۸۲
۳۵	دروغ	۸۴
۳۶	مکتوب به برادر مجاهد	۸۶
۳۷	امام ابوحنیفه (رح)	۸۹

ناشر:

مؤسسه تحويل کننده: سویدن

و بازار مشترك اروپا (EC)

سال چاپ: ۱۳۷۸ هـ.ش

تعداد ۳۷۹۲

طبع: Rehmat Printing Press

حمد

حمد گویم ذات پاکت را شب و روز ای خدا
می سزد مرزات پاکت را یقین حمد و ثناء
کس نبود از تو مقدم ذات پاک تو قدیم
جمله را پیدا تو کردی میکنی آخر فاء
هستی تو موجود و موجود هم منزله از زوال
جز رضای تو نباشد هیچ شی مقصود ما
از زن و فرزند پاک هستی منزله زین صفات
وز صفات خلق باشی تو منزله هم صفا
ذات پاک تو بود حی منزله از مہمات
کرده بی و ز لطف خود ایمان بمایا تو عطا
جمله را کردی تو پیدا میکنی آخر صلاک
کی کسی را چاره گفتار چون و یا چرا
فیض محمد ذاکر نام خدا شوهر نفس
هر زمان می گوئی یارب ربا هم اهدنا

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : صفت به دو گروه تقسیم گردیده، شاگردان گروه اول بیت
بیت درس را قرائت نمایند و شاگردان گروه دوم معنی نمایند و معلم با آنها در
قرائت و معنی کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- لایق حمد و ثنا، کیست ؟

۲- هست کننده و نابود کننده مخلوقات کیست ؟

۳- خداوند از کدام صفات پاک است ؟

۴- آیا در برابر خداوند چون و چرا نمودن امکان دارد ؟

۵- خداوند از لطف خود بیا چه داده است ؟

فعالیت گروهی : صفت به گروه های پنج نفری تقسیم گردیده و هر گروه شاگردان را جمع
به صفات خداوند فکر کرده و بحث نمایند . نماینده گروهی خلاص بحث را به دیگران بیان دارد.
کارخانگی : هر نفر شاگرد ده صفت خداوند را پیدا کرده و در کتابچه خود بنویسد .

عطا - بخشش	موجود - پرستش شده	لغات مربوط به این درس :
ملمات - مرگ ، مردن	منزه - پاک	حمد - ثنا و صفت خداوند .
ربنا - ای پروردگارا	زوال - شکست و نابودی	مقدم - پیش یا پیشرفته
اهدانا - هدایت کن ما را	حی - زنده	فنا - نیست شدن ، نابود شدن

نعت

شکر حق را که پیشوا داریم
مهرت و بهتر و گزین همه
او شریعت بیان کند ما را
صلوات خدای بروی باد
امت او و دستار اوئیم
چون ابو بکر و عمر و عثمان
پیشوای چو مصطفی داریم
سرو و خاتم و نگین همه
او طریقت عیان کند ما را
تا به روز جزا پیایی باد
دوستان چهار یار اوئیم
مرتضی دان علیهم الرضوان
رحمت حق نثار یارانش
باد بر جمله دستارانش

« عطار »

نعت - ستایش پیغمبر
پیشوا - رهبر
مهرت - بزرگتر
گزین - پسندیده
سرو - پیشوا، رئیس
خاتم - آخرین
شریعت - دین و مذهب
عیان - معلوم، واضح
صلوات - درود و سلام
روز جزا - روز قیامت
نثار - قربان، پرانگیزی، بخشش، پاشیدن

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

صنف به دو گروه تقسیم گردیده ، یک گروه شاگردان بیت بخواند و گروه دیگر معنی کند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- حضرت محمد چه اوصاف داشت ؟

۲- حضرت محمد برای ما چه چیز را بیان کرده است ؟

۳- ما دوستدار کدام کسان هستیم ؟

۴- رحمت حق نثار کدام کسان باشد ؟

فعالیت گروهی : ارجح به اوصاف حضرت محمد در گروه های تان بحث نموده

و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : درود شریف که در نماز می خوانید معنی آنرا از امام مسجدتان

پرسیده و در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نمایید .

علم

علم نوریست که قلب و دماغ انسان را روشن می سازد
و او را از گمراهی نجات بخشیده به طرف کامیابی نزدیک می سازد.
جهل و نادانی تاریکی است که انسان را به هزاران خوف و
و خطر، ذلت و خواری مبتلا می سازد.

خداوند در قرآن عظیم الشان در مورد عالم و جاهل می فرماید:
« آیا برابر اند کسانی که عالم اند و کسانی که بی علم اند » یعنی هرگز علم
و جهل، عالم و جاهل با هم مساوی و برابر نمی باشد.
زیرا عالم به آموختن علوم اسلامی و عمل بر آن نیک بختی دنیا
و آخرت را بدست می آورد ولی جاهل در هر دو جهان به دردناک
و مصیبت ها گرفتار می باشد.

هیچ چیز بالاتر از علم نیست زیرا انسان به واسطه علم خود را
می شناسد و به خداوند معرفت حاصل می کند و عزت و آبرو بدست
می آورد.

پس اولتر از همه باید علم دین را بیا موزیم و بر آن عمل کنیم و بعد آنچه مربوط به تخنیک و صنعت است کسب نماییم زیرا در زندگی به علم تخنیک و ساینس نیز ضرورت داریم .

برای اینکه در زندگی احتیاج بیگانگان نباشیم و دست ما به سوی کفار دراز نباشد باید خود را به سلاح علم مجهز نموده و در راه دفاع از عقیده و ایمان ، قطع و دفع توطئه ها و دسائیس دشمنان مبارزه و جهاد نماییم و از طریق علم و سایل آسودگی مسلمانان را تهیه نماییم تا سر بلند و سرفراز زندگی کنیم .

توطئه - آماده کردن ، زمینه سازی .

دسائیس - مکر و حيله ها

سرفراز - کامیاب و سر بلند .

ذلت - خواری

جهل - نادانی

سلاح - آلات جنگ

مجهز - آماده

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : درس را پنج نفرش گرد بخواند و سایر شاگردان راجع
به مفهوم آن از آنها سوال نمایند و معلم با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- علم مانند چیست ؟
- ۲- جهل چرا تاریکی است ؟
- ۳- در قرآن کریم راجع به مرتبه عالم و جاهل چه گفته شده است ؟
- ۴- برای اینکه از احتیاج بیگانگان خلاص شویم چه کنیم ؟
- ۵- کسب کردن کدام علم بالای ما فرض است ؟

فعالیت گروهی : راجع به فضیلت علم در گروه های تان بحث نموده و
نماینده گروه نتیجه بحث را در پیشروی صنف بیان دارد.

کار خانگی : به نظر شما عالم از جاهل چه برتری دارد، خوبی های عالم را در
کتابچه های تان بنویسید.

حکایت

یکی خوب کردار و خوش خوی بود
به خوابش کسی دید چون در گذشت
دهانی به خنده چو گل باز کرد
که بر من نکرده سختی بسی

که بدسیرتان را نگو گوی بود
که باری حکایت کن از سر نو
چو بلبل به صوتی خوش آغاز کرد
که من سخت نگر فتمی بر کسی

« سعدی »

آغاز - شروع

بسی - بسیار

کردار - عمل و رفتار

بدسیرت - بد اخلاق

درگذشت - فوت کرد

صوت - آواز

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : سه نفر شاگرد درس را بخواند و مفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- کسی بعد از مرگ کی را بخواب دید ؟
- ۲- از وی چه پرسید ؟
- ۳- مرده در خواب چه جواب داد ؟
- ۴- خداوند چه چراوی را بعد از مرگ عذاب نداد ؟

فعالیت گروهی : راجع به خوبی های اخلاق خوب در گروه های تان بحث
نموده و نماینده گروه خلص نظریات اعضای گروه را در پیشروی صفت
بیان دارد .

کارخانگی : شعرا به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به نثر ساده بنویسید .

مادر و گرگ

گویند گرگی به تلاش یافتن غذا از خانه خود بیرون شد . در جنگلی سرگردان می گشت . ناگاه نزدیک خانه چوب شکنی که در بین جنگل بنا شده بود رسید . در همین وقت آواز گریه طفل را شنید و به تعقیب آن آواز مادرش را شنید که به طفل خود می گفت : « خاموش شو و گرنه ترا بیرون می اندازم که طعمه گرگ شوی » گرگ از شنیدن این حرف تمام روز انتظار کشید که شاید مادر طفل خود را بیرون اندازد . وقتی شام شد دوباره آواز مادر طفل را شنید که به طفل خود می گفت : بسیار خوب شد که از گریه خاموش شدی حالا اگر گرگ بیاید او را خواهم کشت .

« گرگ از شنیدن این حرف مأیوس شده خسته و ذله با شکم گرسنه به خانه برگشت . وقتی خانمش از او پرسید چرا با شکم گرسنه برگشتی ؟ گرگ جواب داد : به سببی که من به وعده و گفتار ضعیف اعتماد کردم »

تلاش - کوشش	} طعمه - خوردنی	} خسته - مانده و ذله
بناء - آباد		

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد معلم دفته های آنها را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- گرگ به کجی رفت ؟

۲- گرگ از مادر طفل چه شنید ؟

۳- وقت شام مادر به طفل خود چه گفت ؟

۴- گرگ به خانم خود چه گفت ؟

فعالیت گروهی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید در گروه های تان در مورد آن بحث نمایید و نماینده گروه خالص نظریات اعضای گروه را به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : حکایت را به اعضای فایمل تان بیان کنید و از آنها پرسید که فایده آن چیست ؟ جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

مشورت

مشوره کردن در کارها و مشکلاتی که برای انسان پیش می‌شود یک امر شرعی می‌باشد چنانچه خداوند در قرآن کریم به حضرت محمد هدایت داده است که: «در کارها با اصحاب و یاران خود مشورت بکن» .

ازین هدایت خداوندی دانسته میشود که مشورت در کارها اهمیت زیاد دارد زیرا حضرت محمد با اینکه پیغمبر خدا و از جمله برگزیده ترین انسانان بودند حق تعالی ایشان را به مشورت و مصلحت با یاران امر فرموده است .

مشوره در کارها فایده های زیاد دارد و کارهایی که خود سرانه و بی مشورت انجام می‌شود عاقبت خوب نداشته ناقص و ناتمام می‌ماند .

کارهایی که به مشورت اشخاص دانا و باتجربه صورت می‌گیرد

تعالی - بلند و بزرگ

مشوره - مصلحت کردن

برگزیده - پسندیده

نواقص کم داشته و مورد قبول همه قرار میگیرد .
یک شخص به فکر کوتاه خود نمی تواند از تمام جوانب یک موضوع
آگاهی یابد . پس برای همه مسلمانان لازم است که در همه
امور حیاتی خویش با پیروی از قرآن کریم و احادیث حضرت محمد
با اشخاص عالم و دانا و مخلص مشوره نمایند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعد سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مشورت چه فایده دارد ؟
- ۲- آیا پیغمبر با یاران خود مشورت میکرد ؟
- ۳- با کدام اشخاص مشوره صورت بگیرد ؟
- ۴- کارهای خود سرانه چه نواقص دارد ؟
- ۵- اسلام در مورد مشورت چه هدایت میدهد ؟

فعالیت گروهی :

در مورد فایده مشوره در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نمایند

گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجدتان بپرسید که خداوند کریم در کدام آیت ما را به مشوره کردن امر نموده آن آیت را با معنی آن بنویسید و هم آنرا حفظ نمایید .

بهار و دهقان

که گل خندد به گلزار	به هنگام بهاران
بدستش یوغ و سپار	جفاکش با به دهقان
کمر بسته به دستار	پایش نالی چوب
زندبیل و کند کار	رودسوی زمینش
دهگشت خود انبار	کند قلبه و مال
جواری نیز بسیار	بکارد گندم و جو
تخم ریزد به خسروار	هم از شالی و پنبه
نباشد هیچ بیکار	کند خدمت به مردم
الای ای طفل هوشیار	تو هم خود را تکان ده
ببین کشت و بین کار	بیا بیرون به صحرا
کند خورد و کلان کار	که هنگام بهاران

روان شو سوی مکتب
 بذوق و شوق بسیار

جفاکش - زحمت کش } هنگام - وقت .
 نالی - پاپوش چوبی } انبار - سرگین چهارپایان و یا چیزهای دیگر که روی هم انباشته شده باشند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دو نفر در برابر هم قرار گرفته یک شاگرد بخواند و شاگرد دیگر معنی کند و معلم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- باب دهقان در وقت بهار چه می کند ؟

۲- وسایل زراعتی را نام بگیرید ؟

۳- دهقان خدمت کی را میکند ؟

۴- پس شما چه وظیفه دارید ؟

فعالیت گروهی : در گروه های شان راجع به وسایل زراعتی و طریقه استفاده از آنها بحث نموده ، نماینده گروه خالص بحث را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : شعرا به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های شان بنویسید .

فایده اتحاد

پیر مرد سالخورده و جهاننیده که عمرش به آخر رسیده بود و از گرم و سرد روزگار تجربه ها آموخته بود ، فرزندان خود را طلب کرد و برای آنها گفت بروید هر کدام تا آن یکدانه خمچه بیاورید . فرزندان امر پدر را عملی نمودند و خمچه ها را آوردند . مرد پیر خمچه ها را بسته نمود و فرزندان خود را به شکستن آن امر کرد . آنها چند آنکه قوت کردند شکستنده نتوانستند به ضعیفی و عاجزی خود اقرار نمودند . پیر جهاننیده بسته را از آنها گرفت و خمچه ها را یکایک بر آورد و خورد کرد . آنگاه رو به فرزندان نمود و گفت : ای فرزندان دلبنده ! بعد از مرگ من حال شما به همین قسم است ، اگر با هم دوستی و اتفاق کنید و یک دست و متحد باشید هیچ قوی پنجمه نمی تواند شما را شکست بدهد و اگر دشمنی و نفاق ورزید ، انسان های ضعیف از نفاق شما استفاده خواهد نمود و شما را شکست خواهد داد .

دلبنده - کسی را که واقعا دوست داشته باشیم .

قوی پنجمه - قوی دست .

سالخورده - پیر

جهاننیده - جهان گشت و با تجربه

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعداً همان چهار نفر به ترتیب از سایر شاگردان راجع به مفهوم آن سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- پیرسالخورده چه کرد ؟

۲- هدف پیر از این عمل چه بود ؟

۳- پیر پسران خود را چه نصیحت کرد ؟

۴- دشمن چه وقت از عمل ما فایده می برد ؟

فعالیت گروهی : ۱- معلم درس را قسم املاء، به شاگردان بخواند و آنها بنویسند و اعضای گروه نوشته یکدیگر را اصلاح نمایند و معلم در عین حال کار آنها را نظارت نماید .

۲- معلم باید بعد از قرائت درس چهار شاگرد را وظیفه بدهد که حرکتی با خود یک نخچه بیاورد و بعداً در پیش روی شاگردان آن را یکجا نموده به حرکت بدهد تا آنها را میوه نمایند و بعداً معلم یک ایک را میوه نماید و نتیجه کار خود را به شاگردان بیان نماید تا درس جنبه عملی را با خود بگیرد .

کار خانگی : از موسیقی فایل تان راجع به اتحاد پیرسید و جواب های او را در کتابچه های تابنویسید .

ای نور دیده

ای نور دیده زحمت دهقان ندیده‌ئی
 نان تیار پخته برای تومی رسد
 از شیر و ماست و دوغ ترا عیش و عشرت است
 شوربا، کباب و قورمه کنی نوش جان خود
 بالای فرش پنبه و قالین و هم گلیلم
 در صحن خانه همچو غزالان بعیش و ناز
 هستی تو فارغ از غم آل و عیال و زن
 خدمت زوالدین بکن جان دین سرا
 در بیت خویش سفره بی نان ندیده‌ئی
 جان آسباب و مرکب و بنیان ندیده‌ئی
 افکوس ازین که زحمت چوپان ندیده‌ئی
 ایجان طلب پول ز قصا بان ندیده‌ئی
 خاک زمین و ریگ بیابان ندیده‌ئی
 جان پد تو گردش دوران ندیده‌ئی
 ای جان من تو گریه طفلان ندیده‌ئی
 بنگر حقوق شان توبه قرآن ندیده‌ئی

دستگیره فقیر و مسکین و بینوا

بنگر حقوق شان بخود ایجان ندیده‌ئی

دیده - چشم	} مرکب - خره انبان - جوال عشرت - خوشی	غزالان - آهوبره‌ها
بیت - خانه		دوران - زمانه
سفره - دسترخوان		بینوا - مسکین و بیچاره

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دونفر در برابر هم قرار گرفته بیت بیت بخوانند و نفر طرف مقابل معنی نماید و معلم با آنها کمک کند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- ای نذر چشم تو چه چیز را ندیده ای ؟
- ۲- تمام مشکلات را کدام کس حل می نماید ؟
- ۳- برای اینکه برای مقابله با مشکلات آماده شویم چه کنیم ؟
- ۴- با والدین چرایی کنیم ؟
- ۵- با فقیر و مسکین چه کنیم ؟

فعالیت گروهی : راجع به حقوق والدین در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : شعرا در خانه به برادران و خواهران تان بخوانید و عکس العمل آنها را در کتابچه های تان بنویسید.

از سخنان بزرگان

- ۱- غم و ناامیدی صفت مردم بیکاره می باشد .
حضرت علی (رض)
- ۲- هر که به مجلس داخل شود هیبتناک می باشد پس دخول را به
تحمیه و سلام آغاز کنید .

ابن عباس (رض)

- ۳- خداوند تبارک و تعالی ترا آزاد آفریده است بکوش تا همچنان
که آزاد آفریده شده ای آزاد زندگی کنی .

امام شافعی (رح)

- ۴- شخص حسود همیشه در تشویش بوده راحت ندارد .

احنف ابن قیس (رض)

- ۵- انجام کارهای بزرگ افتخارآمیز است ولی رجزخوانی آنرا
باطل می کند .

سید جمال الدین افغانی

۶- فرومایه ترین انسانها کسی است که حیات خود را در نابودی
دیگران می جوید و پُرمایه ترین مردم کسی است که برای نجات
دیگران و لو یک نفر هم باشد خود را قربان می سازد.

سید جمال الدین فغانی

پرمایه - باعزت ، مفید

حسود - رشک برننده ، کینه جو

رجز - خود ستایی .

تحیبه - سلام دادن

فرومایه - پشت

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : هر یک از سخنان بزرگان را یک نفر شگرد بخواند و شگرد دیگر آزمایشی نماید و در اخیر یک نفر شگرد درس را داوطلب طور کامل بخواند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- انسان خود چرا توشیش می کند ؟

۲- صفت مردم بیکاره چیست ؟

۳- فرومایه ترین مردمان کدام کسان اند ؟

۴- کدام عمل انجام کارهای نیک را باطل می سازد ؟

۵- چه قسم زندگی کنیم ؟

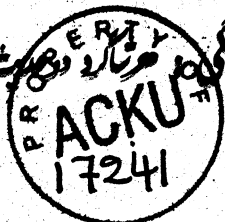
فعالیت گروهی : شاگردان صف را به شش گروه تقسیم نموده و به هر گروه یک

فقره درسی وظیفه دهید تا آن را یاد نمایند و بعد نماینده هر گروه در مظهر شاگردان

تکرار نماید . صفات مردم بیکاره و نااهل از نظر شما چیست ، درین مورد در گروه های تان بحث

نموده و نتیجه بحث را نماینده هر گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانه کتبی وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
را در پاره همدونامیدی پیدا نموده و در کتابخانه کتان بزیاید

غزوه احد

کفار که بخاطر انتقام کشتگان خود در جنگ بدر لشکر بزرگی را که تعداد آنها به سه هزار مرد جنگی می رسید تحت قوماندهانی ابوسفیان آماده ساخت و غرض مقابله با مسلمانان طرف مدینه منوره حرکت نمودند و قتی که حضرت محمد از موضوع اطلاع یافت مسلمانان را جمع نموده و تصمیم گرفتند که در دامنه کوه احد (که در نزدیکی مدینه منوره واقع است) به جنگ بپردازند.

قوای مسلمانان که تعدادشان به هفتصد نفر می رسید تحت قوماندهانی حضرت پیغمبر در دامنه کوه احد ترتیبات جنگ را گرفتند و به تعداد پنجاه نفر تیر انداز ماهر را به سرکردگی عبدالله بن جبرئیل در بالای دره که در پهلوی کوه احد واقع بود و خطر حمله دشمن از آن طرف مقصود بود مؤظف نمودند و برای شان گفتند اگر ما کامیاب شدیم و یا شکست خوردیم از اینجا حرکت نکنید.

در نیمه ماه شوال سال سوم هجری جنگ شروع شد و مجاهدین کامیاب شدند و به جمع آوری غنائم پرداختند. اشخا میکه بالای

گردنه کوه وظیفه محافظت دره را به دوش داشتند دیدند که مسلمانان
 کامیاب شدند و جنگ خاتمه یافت ، بخاطر اینکه در جمع آوری
 غنایم حصه بگیرند چند تن از آنها با وجود ممانعت عبدالله بن جبیر
 پائین آمدند . عبدالله بن جبیر با یازده نفر به وظیفه خود باقی ماند .
 چون لشکریان اوسفیان گردنه کوه را خالی دیدند بالای آنها
 حمله نمودند و محافظین دره بعد از مقاومت زیاد به شهادت رسیدند
 و سپاهیان اسلام که از عقب خاطر جمع بودند ناگهان تحت هجوم
 دشمن قرار گرفتند .
 جنگ نهایت سخت در گرفت و در نتیجه آن به تعداد هفتاد نفر از
 مسلمانان شهید شدند حضرت حمزه کاکای پیغمبر نیز در جمله
 شهدا بود . حضرت محمد ، نیز زخمی گردیده و دندان
 مبارک شان شهید شد .
 ظاهراً هرگونه اسباب شکست مسلمانان به نظری آمد .
 در همین وقت وحی الهی به آنحضرت نازل گردید و فرمود :
 است مشوید و اندوهناک مباشید شما غالبید اگر ایمان
 وار هستید .

آن ندای الهی دل های شکسته مسلمانان را پیوند نمود و با
وجود خستگی زیاد دوباره بر مشرکان حمله ور شدند و کفار مقاومت
را از دست داده از میدان جنگ گریختند و کامیابی نصیب
مسلمانان گردید .

ندا - آواز ، صدا

انتقام - بد گرفتن

مقاومت - صبر و پایداری

موظف - وظیفه دار

هجوم - حمله

اندوهناک - غمگین

غالب - کامیاب

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و دو نفر شاگرد داوطلب خلص جریان غزوه را در پیشروی صفت بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- غزوه احد چه وقت واقع شد ؟

۲- تعداد لشکریان مسلمین و کفار چند نفر بود ؟

۳- نتیجه جنگ چه شد ؟

۴- عبدالله بن جبرئیل در کجا و به چه ترتیب شهید شد ؟

۵- تعداد شهدای مسلمین چند نفر بود و از جمله آن نام کی را گرفته می توانید ؟

فعالیت گروهی : نتیجه عدم اطاعت امر امیر چه بدی دارد ، در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد تان سوال نمائید که جریان یکی از غزوات دیگری را که در دول اسلام رخ داده باشد برای تان بیان دارد و شما آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

فضیلت علم

مرد ناخوانده کجا بخط دان شود
تا نپرسد راه و راه از کسی
گر کسی را ذوق و شوق علم نیست
گر به خوردی نیست کس مایل به علم
در جوانی هر که شد مایوس علم
تو مشو مغرور به میراث پدر
دین و دنیا می شود حاصل ز علم
روزی هر کس به قدر قشتمش
عالمان و کاسبان با عزت اند

مرد ناخواسته کجا مهبان شود
آدم نادان کجا راه دان شود
عاقبت دان ابله و نادان شود
وقت پیری عاقبت حیران شود
در زئیری مفلس و دربان شود
بی هنر محتاج یک قیران شود
جاهلان را خانه اش ویران شود
کاسبان را زین سبب ارزان شود
فوق در جهال و در ایشان شود

فیضی را عزت بود از علم دین
این همه از فضل حق سبحان شود

« فیضی »

مفلس - غریب	مایوس - ناامید	ابله - نادان
کاسبان - پیشه‌وران	زئیری - پیری، ناتوانی	مایل - توجه داشتن

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دو نفر در برابر هم قرار گرفته بیت بیت بخوانند
شاگرد طرف مقابل وی آزمون نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- کدام کس خط دان و با سواد نمی شود ؟
- ۲- در پیری کدام کس مفلس و دربان می شود ؟
- ۳- با عزت کدام کان اند ؟
- ۴- آن کس که ذوق علم ندارد عاقبت چه می شود ؟

فعالیت گروهی : راجع به فضیلت علم در گروه های تان بحث نموده و
نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : شعرا به دقت بخوانید مفهوم آرایه الفاظ ساده در کتابچه های
تان بنویسید .

از سخنان خواجہ عبداللہ انصاری

بدانکہ بہترین کار با شناختن خدای تعالی است ، اول خدا را باید شناخت کہ اول چیز با شناخت اوست .

اگر ہم ندهند او بدهد ، چون دہد کسی نتواند بستاند و چون ندهد کسی نتواند بدهد .

اورا نگاہ دار تا او ترا نگاہ دارد .

عمر را در پرستش او خرچ کن کہ حساب خرچ او خواهد خواست .
قرآن را پیشو ادان ، نماز ، روزہ ، زکات و حج بگذار و حق را فراموش مکن ، صبور باش تا بہ مراد برسی .

در هر کاری یاری از حق طلب .

نان ہمہ کس را مخور و نان خود را از هیچ کس دریغ مدار
و ، و جامہ را پاک کن .

خویشان و درویشان را دل خوش دار .

بدترین عیب پرگفتن را دان .

عمر را به نادانی به آخر مرسان .
از آموختن علم و پیشه عار مدار .
مگویی با کسی چیزی را که آنرا نتوانی شنید .

در بیخ - منع کردن
عار - ننگ

بستاند - بگیرد
خرچ - موف
مراد - مقصد

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت و مفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- اول کی را بشناسیم ؟
- ۲- شناخت خداوند (ج) چه فایده دارد ؟
- ۳- بدترین عیب ما چیست ؟
- ۴- عار از چه نکنیم ؟
- ۵- عمر خود را چه قسم به آخر برسانیم ؟

فعالیت گروهی : پرگفتن چرا بدترین عیب ما است ، در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : از یکی از علمای قریه تان راجع به زندگی خواجه عبدالله انصاری پرسان نموده و جواب او را در کتابچه های تان بنویسید .

اشعار برگزیده شغرای معاصر

هزاره کیت، پشتون کیت تا جگ چیت از بک چیت
 اساس فرقه سازی های استعمار ایشکن

تو چون فرزند اسلامی شحارت نیست جز، توحید
 ز محراب محمد پرچم کفار ایشکن
 « استاد خلیلی »

شده لبریز از خون جام میهن
 شهیدستان نویسم نام میهن
 « ملکزاد »

الهی سوگوار است نام میهن
 خطا نبود اگر در قلب تارخ

خوش آن کو از ادب خود را بیارست
 که در دانش فزود و از ادب کاست
 « اقبال »

ادب پیرایه ای نادان و داناست
 ندانم آن مسلمان زاده را دوست

افراد هنوز رکنند آباد وطن را
 محکم شود از درسه بنیاد وطن را
 « مستغنی »

بی علم ترقی نتوان داد وطن را
 ای کاش که عالم شود افراد وطن را

دانش - علم }
 کاست - کم کرد }
 بنیاد - تهداب }

فرقه - طایفه، گروه }
 پرچم - بیرق }
 سوگوار - غم زده }
 نام - مادر }
 میهن - وطن }
 پیرایه - زینت دادن }

فعالیت هائی بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد به ترتیب یک یک شعر را بخوانند
در فترت پهلویش آزمون معنی کند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- فرقه سازی ها کار چیست ؟
- ۲- چرا وطن خود را شهیدستان نام میگذاریم ؟
- ۳- کدام اولاد مسلمان را دوست ندارم ؟
- ۴- پایه های مملکت بواسطه چه محکم می شود ؟

فعالیت گروهی : راجع به شعر اقبال در گروه های تان بحث نموده
و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شاگرد پنج بیت را پیدا کرده و آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

حضرت محمد پیغمبر خدا

حضرت محمد پیغمبر و فرستاده الله است ما بندگان خدا
و پیروان پیغمبر او هستیم .

حضرت محمد پسر عبدالله بود ، مادرش بی بی آمنه نام
داشت . حضرت محمد به روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول سال
۵۷۰ (یا ۵۷۱) میلادی در شهر مکه معظمه به دنیا آمد . پدر آنحضرت
قبل از تولدش وفات یافته بود . آن طفل یتیم را مطابق رسوم
اهل مکه به دایه سپردند و حضرت محمد چهار سال اول زندگانی
خود را در شهر طایف در قبیله بنی سعد تحت تربیه بی بی حلیمه
دایه خود سپری نمود . هنوز بیش از شش سال از عمر مبارک
او نگذشته بود که مادرش نیز وفات شد .

درین وقت عبدالمطلب پدرکانش سرپرستی نواسه خود را به
دوش گرفت و همیشه او را با خود نگهدارید و از هیچ نوع
لطف و مهربانی در حصه وی دریغ نمی ورزید .
زیاده از دو سال نگذشته بود که حضرت محمد از سایه

پر لطف و مرحمت پدر کلان بی نصیب گردیده و پدر کلانش نیز
وفات نمود و قرار وصیت عبدالمطلب سرپرستی حضرت محمد
را کاکایش ابوطالب قبولدار گردید.

حضرت محمد از کودکی با هوش و با ادب بود با مردم به
اخلاص و صداقت پیش آمدی کرد. در امانت داری مشهور بود ،
مردم امانات شان را برایش می سپردند و از همین سبب در
بین مردم به محمد امین شهرت داشت . حضرت محمد در خورد سالی
چنان رویه و اخلاق نیکو داشت که حتی اشخاص سالخورده و با تجربه از
آن بی نصیب بودند .

در آن جایکه جهل خصوصیت اکثریت مردم را تشکیل میداد او همیشه
راستگو ، صداقت کار ، امانت دار ، دوست و غمخوار مظلومین و
بیچارگان بود ، پس بر ما لازم است که از پیغمبر خود پیروی نموده
و از همین حالا صفاتی را که او در خورد سالی داشت به خود اختیار نماییم
و خود را امین جامعه خود بسازیم .

وصیت - سفارش
سالخورده - پیرو دارای عمر زیاد .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : درس را معلم قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان آنرا بنویسند و بعد معلم نوشته های آنها را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حضرت محمد چه وقت و در کجا تولد گردیده است ؟
- ۲- عبدالمطلب کیست و با پیغمبر چه کرد ؟
- ۳- حضرت محمد چه رویه و کردار داشت ؟
- ۴- حضرت محمد را چرا این می گفتند ؟

فعالیت گروهی : راجع به اخلاق پیغمبر در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : حضرت سید با بزرگان چگونگی رویه میکرد ، درین مورد از یکی از علمای قریه تان سوال نموده و جواب او را در کتایب های تان بنویسید .

حکایت

مردی چشم درد بود خواست چشمانش را درمان کند ، نزد
بیطار رفت . بیطار آنچه در چشم چار پایان میکرد در چشم او
کشید آن مرد کور شد .

مرد کور شکایت به حاکم کرد ، حاکم به وی گفت برو هیچ تاوان
نیست زیرا اگر تو خراب بودی نزد بیطار نمی رفتی .

نهد هوشمند روشن رأی به فرومایه کارهای خطیر
بوریا باف اگر چه بافنده است بزندش به کارگاه حریر

درمان - تداوی

فرومایه - ناکس ، نادان

خطیر - بزرگ

کارگاه - کارخانه

حریر - ابریشم

بیطار - داکتر چهار پایان

هوشمند - هوشبند

روشن رأی - روشن فکر

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در اخیر دو نفر شاگرد
داوطلب آنرا معنی کنند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مردیکه چشم درد بود نزدکی رفت ؟

۲- بیطار برای او چه داد ؟

۳- چرا چشم او کور شد ؟

۴- حاکم چه فیصله نمود ؟

۵- کار را باید به کی بسپاریم ؟

فعالیت گروهی : راجع به دو بیت اخیر درس درگروه های تان بحث
منوده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : این حکایت را شب درخانه به اعضای فامیل تان بیان
دارید و راجع به نتیجه آن از آنها سوال نمائید و نتیجه گیری را در کتابچه های تان
بنویسید .

احساس یک مادر

شب تاریک ، خوفناک و کوچه پراز لای بود . در آخرین نقطه
کوچه دروازه زنگ رفته و شکسته ای معلوم می شد که نظر هر رهگذر
با احساس و دل شکسته را بخود جلب میکرد و این احساس را
در دل انسان بیدار می ساخت که چه انسان مظلوم و
بیچاره درین جا زندگی می کند .

من هم به همین فکر براه خود ادامه دادم تا به نزدیک این خانه
رسیدم و خیال عبور داشتم که دفعتاً آواز گریه و زاری بگوشم
رسید و مرا از رفتن مانع شد . بادل بسیار لرزان ایستادم
و شنیدم مادری بالای جد پسر جوان مرگ خویش ناله می
کند و می گیرد و می گوید :

وای پسر مجاهدم ، پسر مسلمان و با غیرتم ، پسر وطن دوست
و شهیدم ، افتخار بر تو که خود را فدای دین و وطن عزیزت نمودی
و مرگ با افتخار یعنی شهادت را نصیب شدی .

وای بر حال من که مرادین دنیا تنها گذاشتی و پس از

شهادت پدرت زخم بر زخم افزودی و غم نامرادی مرا افزودن
تر ساختی .

پس ازین به کی روی بیادرم و از کدام کسان کمک بخواهم
و باکی درد دل نمایم ، من هم زیاده ازین توانستم حوصله نمایم .
خود را شامل ماتم آن مادر غم دیده ساخته داخل خانه شدم
تجی دانستم به کدام زبان و به چه الفاظ آن دل و غنچه را دلداری
بدهم ، بالاخره هزار دل را یک دل نموده گفتم :

مادرم ، مادر مهربانم ! تو میدانی فرزندی که به خاطر چه جان خود را
فدا نموده است ؟ او به خاطر خدا و حفظ آبرو و عزت برادران و
خواهران خود جام شهادت را نوشیده است . تو خود را تنها ندانی
و تنها نیستی همه اولاد وطن با تو یکجا هستند .

مادر مهربان ! مرگ در وقت معین آن حتماً رسیدنی
است ، پس مرگ با افتخار بهتر است یا زندگی ذلت بار ؟
آن روزها نزدیک است که آرمان شهدا بر آورده

شود و لوای توحید در فضای آزاد افغانستان به اهتزاز آید و
جشن پیروزی برگزار گردد.

لوا - بیرق

احساس - حس کردن

اهتزاز - حرکت، جنبیدن، تکان خوردن .

فارت گران - چور و چپاول کننده ، چپاولگران .

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : چهار نفر شگرد درس را قرائت نمایند و مفهوم آنرا
بیان دارند .

• سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حکایت کننده از کجا می گذشت ؟
- ۲- در بین کویچه صدای کی را شنید ؟
- ۳- مادر بالای سر پسر جوانگرک خود چه می گفت ؟
- ۴- رهگذر مادرش را چه قسم تسلیم داد ؟

فعالیت گروهی : راجع به وظیفه خود در برابر فامیل شهدا در گروپ های
تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شگرد یک حکایت مانند « احساس یک مادر » را پیدا
کرده و در کتابچه های تان بنویسید .

ای معلم

در ره حق رحمتا و رهبری
این امانت را سیانت بس خطاست
بوده ای الحق در روی زمین
یرفع الله آیت حسن ادب
تا شوی اندر شمار مخلصان
فرد چشم دانش آموزان تویی
خواست توفیق ترا از کردگار

ای معلم وارث پیغمبری
بار بس سنگین بردوش شماست
کوکب خشنده دین بین
اهل دانش را نوازش داده رب
شعل دانش فروزان در جهان
گنج بخش مخزن قرآن تویی
گفت جمید مدحت بر رسم یادگار

« جمید »

شعل - چراغ
مخزن - خزانه
دانش آموز - معلم
مدحت - توصیف تو

بس - بسیار
سنگین - با وزن
کوکب - ستاره
خشنده - درخشان

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : صفت به دو گروه تقسیم گردیده یک گروه شاگردان
بیت بیت بخواند و گروه دیگر معنی نماید و معلم در عین حال با آنها
کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- معلم وارث کی است ؟
- ۲- معلم چه بار سنگین را بدوش دارد ؟
- ۳- جهان بواسطه کی روشن می شود ؟
- ۴- نور چشم شاگردان کی است ؟
- ۵- اصل دانش را کی نوازش داده است ؟

فعالیت های گروهی : شاگردان در گروه های خود راجع به حقوق
معلم بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : از پدر یا بزرگ فامیل راجع به حقوق معلم پرسان نمایید
و جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

رقعهٔ مریضی

محترم سر معلم صاحب مدرسه ابوحنیفه (رح)

السلام وعلیکم ورحمة اللہ وبرکاته

ایجناب احمد فرید ولد احمد اللہ متعلم صنف پنجم الف
نسبت مریضی کہ عاید عالم گردیده است برای خواندن درس
خویش بہ مکتب حاضر شدہ نمی توانم .

امید وارم کہ معذرت مرا قبول کرده مریض معاملہ فرمائید .

با احترام

شاگرد شما احمد فرید

مورخہ روز ریشنبہ ۹ میزان ۱۳۷۰ هـ

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و آنها بنویسند
و بعداً نوشته چند نفر را اصلاح نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- عنوان رقعہ بہ کدوم کلمات شروع گردد ؟
- ۲- در نوشتن رقعہ ذکر کدوم موضوعات ضروری است ؟
- ۳- آیا امضاء و تاریخ در رقعہ گنجانیدہ شود ؟

کارخانگی : هر نفر شاگرد یک رقعہ ضروری عنوان اداره مکتب بنویسد.

مطالعه

مطالعه یا خواندن عملی است که پرده های جهل و نادانی را از مقابل دیدگان انسان دور می سازد.

مطالعه است که برای انسان آگاهی می بخشد.

مطالعه معرفی همه خوبی ها است با مطالعه انسان خیر و بیبا میگردد ، عالم می شود ، صاحب کمال میگردد . مطالعه برای انسان قوت و نیروی فکری میدهد .

مطالعه وسیله خوبی است برای قادر ساختن انسان در شناخت خوب و بد .

مطالعه انسان را تشویق می کند تا همیشه کار کند زحمت بکشد . مطالعه برای همه می همانند که چطور زندگی کند ، چه مسئولیت های دارند و چگونه رفع مسئولیت کنند ، مسئولیت چیست ؟ و مسئول کیست ؟ انسان های کدام راه بروند . یکی با دیگری چگونه ارتباط بگیرند . احتیاجات خود و دیگران را چطور رفع بسازند ، مشکلات زندگی خود را چگونه حل نمایند .

مطالعه است که انسان را خدا شناس میگرداند .

در اثر مطالعه انسان با خود فیصله می کند که به خداوند (ج) عبادت نماید و بر قانون خداوندی (ج) بفهمد و مطابق آن عمل کند و هر شخص دیگری که خلاف قانون خداوند (ج) کاری نماید او را نصیحت کند و از کارهای بد منع نماید .

بلاخره مطالعه باعث نیک نیتی دنیا و آخرت است از همین جهت در قرآن کریم هم بسیار تأکید گردیده که انسان باید بخواند و با خواندن و مطالعه راه بهتر را انتخاب نماید و همان راه را دنبال کند . پس وقتیکه مطالعه این قدر منفعت بار با خود همراه دارد باید همیشه کتاب های سودمند و مفید را بخوانیم و از آنها علم بیاموزیم و مطابق آن عمل نمایم .

ارتباط - پیوستگی	مطالعه - خواندن
دنبال - تعقیب	خیر - دانا
سودمند - مفید ، فایده مند	قادر - توانا
	مسؤل - پرسیده شده

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : مدس را چند نفر شگرد قرائت نمایند و بعداً معلم
به شگردان موقع دهد که راجع به مفهوم آن از معلم سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مطالعه چه فایده دارد ؟
- ۲- از سایل زیاد بواسطه چه انسان با خبر می گردد ؟
- ۳- اگر مطالعه نکنیم چه ضرری بینیم ؟
- ۴- در قرآن کریم در مورد خواندن چه حکم شده است ؟
- ۵- باید چه قسم کتاب ما را مطالعه نماییم ؟

فعالیت گروهی : راجع به فایده مطالعه در گروه های تان بحث نموده و نتیجه
بحث را نمایندگی گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : آیا شما کدام وقت مطالعه نموده اید ؟ کتاب های را که مطالعه
نموده اید نام آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

عدالت حضرت عمر (رض)

شخصی از مردم مصر نزد حضرت عمر (رض) آمد، شکایت کرد که:
در سابقه اسپ دوانی اسپ من بر اسپ پسر عمرو بن العاص ولی
و فاتح مصر پیشی گرفت او گفت اسپ من پیش شد و من گفتم
اسپ من و به حرف خود اصرار ورزیدم. پس والی مرا با تازیانه اش
زد و گفت من اشرف زاده ام.

چون حضرت عمر (رض) این حرف را شنید بلا فاصله به عمرو بن العاص
والی مصر نوشت که با پسرش به مرکز حاضر شود.

وقتی هر دو به نزد خلیفه دوم حضور یافتند، شکایت کننده را خواست
و تازیانه را به دستش داده گفت: پس والی را که خود را اشرف زاده میگوید
بزن او در حضور پدرش که والی و فاتح مصر بود، پسرش رازد و انتقام گرفت
بعداً عمر (رض) رو به سوی عمرو بن العاص نموده گفت: از چه وقت مردم را بندگان
خود قرار داده اید، در حالیکه از مادران شان آزاد به دنیا آمده اند.

اشراف - بزرگان

فاتح - فتح کننده

اصرار - پافشاری کردن

تازیانه - تمچین

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : سه نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت و سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- عمرو بن العاص کی بود ؟
- ۲- حضرت عمر (رض) چگونه شکایت شد ؟
- ۳- حضرت عمر چرا از پسر عمرو بن العاص قصاص گرفت ؟
- ۴- حضرت عمر با عمرو بن العاص چه گفت ؟

فعالیت گروهی : ازین عمل حضرت عمر چه نتیجه گیری می نماید در این مورد در
گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نمایندار گروه به دیگران بیان
دارد.

کارخانگی :- از یکی از علمای قریه و محدثان تان سوال نماید که نمونه دیگری از
عدالت حضرت عمر (رض) را به شما بگویند. جواب او را در کتابچه های تان بنویسید.

مار و دهقان

ماری بود در دیوار خانه دهقانی سوراخ داشت ، روزی از سوراخ بیرون آمد طفل دهقان را گزید ، طفل بیچاره از شدت درد جان داد . پدر و مادرش را سوگوار ساخت ، دهقان تصمیم گرفت تا از مار انتقام بگیرد .

روز دیگر وقتی مار از سوراخ بیرون شد تا برای خود غذا پیدا کند دهقان تبر را برداشت و بر او حمله کرد اما عوض اینکه سر مار را ببرد دم او را برید . مار به سوراخ خود خزید و جان به سلامت برد . چند وقت بعد دهقان با خود فکر کرد که مبادا مار دوباره از سوراخ بدر شده و او را هم بگذرد .

روی این فکر با مار بنای آشتی را گذاشت کمی نان و نمک را نزدیک سوراخ مار گذاشت ، مار از مشاهده این حرکت گفت : بین من و تو صلح شده نمی تواند زیرا تو فرزند خود را و من دم خود را هرگز فراموش نخواهم کرد .

تا مردم و ترا پسریاد است دوستی من و تو بر باد است

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

شاگردان درس را خاموشانه مطالعه نمایند بعد دو نفر داوطلب

حکایت را در پیشروی صف به دیگران بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- مادر کجا زندگی داشت و چه کرد ؟

۲- دهقان چرا دم مار را قطع کرد ؟

۳- بنای آشتی را با مار کی گذاشت ؟

۴- مار در جواب دهقان چه گفت ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد اعضای گروه نوشته یک دیگر را اصلاح نمایند.

کارخانگی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

نصایح

- کاری کنید که اگر مردم شما را ببینند خجل نباشید .
- به دوست خود هر چه می سپاری بپار لیکن او را از راز خود محروم نگه دار .
- اگر مبرو و تحمل داشته باشید پیروزی و سعادت نصیب تان میگردد .
- بزرگترین عیب ما این است که از عیب خود آگاه نباشیم .
- اگر می خواهید که آبرو و عزت تان از بین نرود از اشخاص منافق دوری کنید .
- اگر می خواهید دوستان تان زیاد گردد صاحب اخلاق نیک باشید .
- کار خوب آنست که انجام آن خوب باشد .
- از مردم ابله و نادان بگریزید .
- با کافران دوستی نکنید .
- مردم بنی علم در شمار مردگان اند .

سعادت - نیک بختی

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعد در بین خود از یک دیگر در مورد مفهوم آن سوال نمایند و معلم آنها را نظارت نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- بزرگترین عیب ما چیست ؟
- ۲- کار خوب کدام است ؟
- ۳- از اشخاص منافق چرا دوری کنیم ؟
- ۴- مردم بی علم در شمار کدام کسان اند ؟
- ۵- سعادت چه وقت نصیب ما میگردد ؟

فعالیت گروهی : « مردم بی علم در شمار مردگان اند » دین مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را بنامیده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : از پدر و یا مادر تان خواهش نمائید که شما را نصیحت کنند ، نصایح را در کتبچه های تان بنویسید .

الفبای دری

حروف حجا که در زبان دری الفبا نامیده می شود عبارت است از:

ا ب پ ت ج چ خ د ذ ر ز ث س ش
غ ف ک گ ل م ن و ه ی

بواسطه استعمال کلمه های عربی هشت حرف دیگر به الفبای دری افزوده شده که عبارت است از: ث ح ص ض ط ظ ع ق
این حروف در کلمه های خالص و اصل دری استعمال نمی گردد مثلاً در صبر، علم، قلم و غیره همچو کلمات خاص زبان عربی استعمال گردیده است که این کلمات در اصل از لسان دری نمی باشند.
از جمله آن حروف چهار حرف که عبارت است از: پ، چ، ژ، گ
حروف خالص زبان دری است و در زبان عربی وجود ندارد مانند گزدم، ژاله، چهره، پروانه و متباقی حروف در بین زبان های دری، پشتو و عربی مشترک می باشد.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

دو نفر شاگرد درس را قرائت نماید و سه نفر شاگرد خلاص مفهوم
آنها بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حروف خالص زبان دری کدام است ؟
- ۲- حروف خاص زبان عربی کدام است ؟
- ۳- ده کلمه خاص زبان عربی را نام بگیرید ؟
- ۴- کدام کلمات ، کلمات خالص زبان دری گفته می شود ؟

فعالیت گروهی : هر گروه پنج پنج کلمات خالص زبان دری را پیدا نموده و یک
نفر آنها در روی تخته سیاه بنویسد .

کار خانگی : برای هر حرف خالص زبان دری پنج کلمه نو پیدا کرده و آنها در
کتابچه های تان بنویسید .

نفاق

خداوند رح، مسلمانان را به اتحاد و اتفاق امر نموده است
و هر کس که در بین مسلمانان نفاق می اندازد و سبب جدائی
مسلمین میگردد، در حقیقت پیرو شیطان می باشد .

نفاق یک جامعه را فاسد می سازد زیرا هر کدام از افراد
جامعه عوض برادری با یک دیگر دشمنی می کنند و به جای اطاعت
قانون اسلام از قانون های غیر اسلامی پیروی می نمایند .
درین صورت عوض یک راه چندین راه پیدا می شود و این خود سبب
دشمنی میگردد .

مملکت عزیز ما افغانستان سرزمینی است که اکثریت
مردم آن مسلمان هستند و در هر زمان از دین مقدس اسلام
دفاع کرده اند و در مقابل تجاوزگران در یک صف قرار داشته
اند .

مگر چیزی که سبب تکمیل جهاد و موفقیت مجاهدین میگردد فدا
و زحمت کشیدن در راه از بین بردن نفاق و چند دستگی و اتحاد

صف واحد اسلامی می باشد .

نفاق - دورویی، مکروریا
نهایی - آخری
اخوت - برادری
ایجاد - پیدا نمودن
دفاع - وطن و ناموس را حفظ کردن و حمایت کردن.
خصومت - دشمنی

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : معلم شاگردان گوش گیر و کم جرئت را تشویق نماید
تا درس را قرائت نموده و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- خداوند مسلمانان را به چه امر نموده است ؟
- ۲- نفاق چه بدی دارد ؟
- ۳- صف واحد اسلامی سبب چه می شود ؟

فعالیت گروهی : راجع به بدی نفاق در گروه های تان بحث نموده و نتیجه
بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : از معلم علوم دینی مکتب آیتی که مسلمان را به اتحاد دعوت
نموده باشد پرسان نموده آنرا با معنی آن در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا
حفظ نمایید.

نکات زرین از رسول اکرم (ص)

- خداوند در روز قیامت با سه شخص از روی نوازش سخن نخواهد گفت و از گناه پاک شان نخواهد ساخت : پیرزناکار ، پادشاه دروغ گوی و فقیر متکبر .

- یک ساعت مذاکره علم دین بهتر است از زنده داری شب به عبادت .

- در روز قیامت در نزد خداوند از روی قدر و منزلت بدترین مردم کسی است که از علم خود استفاده نمی کند .

- شخصی که در سینه اش از قرآن چیزی نباشد مانند خانه ویران است .

- کسیکه همسایه از شر و اذیت او ایمن نباشد داخل جنت نمی گردد .

- مومن از شنیدن سخنان نیک تا وقت دخول در جنت سیر نمی گردد .

- در هیچ مؤمنی این دو خصلت جمع نمی شود بخل و خلق بد .

- پاکی جزو ایمان است .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : هر حدیث پیغمبر^ص را یک شاگرد قرائت نموده و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- خداوند^ت روز قیامت با کدام کسان سخن از روی نوازش خواهد گفت ؟
- ۲- سینه کدام کس مانند خانه ویران است ؟
- ۳- مؤمن تا کدام وقت از شنیدن سخن های نیک سیر نمی شود ؟
- ۴- کدام شخص داخل جنت نمی گردد ؟

فعالیت گروهی : راجع به این گفته پیغمبر^ص که مؤمن تا داخل شدن به جنت از شنیدن سخنان نیک سیر نمی شود ، در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شاگرد دو حدیث پیغمبر^ص را پیدا نموده و آنرا با معنی در کتابچه های خود بنویسد و هم آنرا حفظ نماید .

حکایت

دو برادر بودند یکی خدمت سلطان میکرد و دیگری به سعی بازوی خود نان می خورد. باری این توانگر گفت درویش را: که چرا خدمت نکنی؟ تا از مشقت کار کردن برهی. گفت: تو چرا کار نکنی تا از مذلت خدمت رستگاری یابی که خردمندان گفته اند: نان جو خوردن و نشستن به کمر ازین بستان و به خدمت بستان.

تا چه خورم صیف و چه پوشم شتاء
تا نکنی پشت به خدمت دو تا

عمر گرانمایه درین حرف شد
ای شکم خیره به نانی بساز

رستگاری - نجات یافتن	مذلت - خواری
خردمندان - هوشیاران	سلطان - پادشاه
گرانمایه - با ارزش	سعی - کوشش
صیف - تابستان	درویش - فقیر
شتاء - زمستان	مشقت - سختی
خیره - سرکش، بی پروا	

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت نمایند و بعداً شاگردان از یک دیگر راجع به مفهوم آن سوال نمایند و در آخر یک نفر شاگرد داوطلب غلص حکایت را به دیگران بگوید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- دو برادر چه کاری کردند ؟

۲- برادر توانگر به برادر درویش چه گفت ؟

۳- برادر فقیر در جوابش چه گفت ؟

۴- مردمان هوشیار چه گفته اند ؟

۵- عمر ما در چه تیر شد ؟

۶- در آخر شاعر به نفس خود چه خطاب می کند ؟

فعالیت گروهی : شاگردان در گروه های خود راجع به بحث آن دو برادر مذاکره نمایند که کدام یک از آنها نظر خوب داشت به کدام دلیل و در آخر نماینده گروه دلایل گروه خود را در پیشروی صنف به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از دوستان نزدیک تان خواهش نمایید که برای تان یک حکایت بیان دارد و آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

فکاحی

جوانی تازه از میدان جنگ برگشته بود مردم قریه از او پرسیدند که در جنگ چه کردی !

جوان جواب داد : پای یکی از دشمنان را بریدم .
پرسیدند چرا سرش را بریدی ؟ گفت : زیرا که سرش را دیگر کسی بریده بود .

فکاحی - حکایت و سخنان خنده آور .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : درس را پنج نفر شاگرد قرائت نمایند و دو نفر شاگرد
داوطلب آنرا به زبان ساده در پیشروی صف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مردم از جوان تازه از میدان جنگ برگشته چه پرسیدند ؟

۲- آن جوان چرا پاهای دشمن را بریده بود ؟

۳- چرا سر دشمن را بریده بود ؟

فعالیت گروهی : از فکاهی فوق چه نتیجه گرفتید در مورد نتیجه آن شاگردان
در گروه های خود بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران
بیان دارد .

کارخانگی : هر نفر شاگرد یک فکاهی پیدا کرده و آنرا در کتابچه خود بنویسد
و هم آنرا حفظ نماید .

حق وطن

افغانستان وطن ماست . افغانستان وطن پدران ،
پدرکلان ما ، برادران و خواهران ماست .

ما در افغانستان بار اول چشم به جهان گشودیم و در
محسن آن پا گذاشته ایم ، از آب و هوای آن استفاده کرده
ایم . در ناز و نعمت آن پرورش یافته ایم .

وطن مانند آغوش مادر مهربان است که همه ما را دوست داشته
و تمام نعمت های خود را نثار ما کرده است . آغوش وطن آنقدر
پر محبت است که در دنیا نظیر ندارد .

پس وطن بالای ما حق دارد نباید حقوق وطن خود را فراموش
کنیم باید از دین مقدس اسلام و وطن عزیز خود دفاع نماییم ،
دشمنان آنرا نابود بسازیم و در راه سر بلندی و آزادی وطن
و حفظ آبرو و عزت هموطنان مسلمان خود جهاد نماییم و
در مقابل دشمنان اسلام و وطن سر تسلیمی را فرود نیاوریم .

شاگردان عزیز : در تحصیل علم و دانش زیاد کوشش نمایید
و خود را به سلاح علم مجهز نمایید و با سلاح علم در راه ترقی
و آبادی و دفاع وطن مبارزه و جهاد نمایید تا وطن تان
آزاد و آباد بوده و خود تان نیز سر بلند و کامیاب باشید.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- وطن کدام جای را می گویند ؟
- ۲- از کدام چیزهای وطن استفاده نموده ایم ؟
- ۳- وطن بالای ما چه حق دارد ؟
- ۴- حقوق وطن چه قسم اداء شده میتواند ؟

فعالیت گروهی : چرا وطن تا آنجا دوست دارید ، در مورد درگروپ های تان بحث نموده نمایند . گروپ نتیجه بحث را به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : راجع به آب و هوا و میوه جات منطقه تان در افغانستان هر چه میدانید بنویسید .

حکایت

تاجر طوطی زیبا و سخنگوی داشت ، روزی خواست به هندوستان برود هر یک از اعضای فاسیل خواستند تا تحفه ها را برای شان با خود بیاورد .

تاجر به طوطی گفت : ای مرغ خوش صدا برای توجیه تحفه بیاورم . طوطی که مدت ها در قفس مانده و نمکین بود گفت : من از تو هیچ تحفه نمی خواهم ولی خواهش من این است که وقتی به هندوستان رسیدی در جنگلهای سرسبز طوطیان آزاد را در پرواز دیدی سلام مرا به آنها برسانی و بگویی : « این شرط دوستی و هم جنسی نیست که شما از آزادی برخوردار باشید و به میل خود به هر طرف پرواز نمائید و من در قفس زندانی باشم آخر از من دور افتاده و در قفس مانده یادی بکنید و چاره ای برای آزادی من بسنجید » .

تاجر قبول کرد که پیام او را برساند و جواب باز آرد وقتی به هندوستان رسید در حین گذر از جنگل نظرش

به چند طوطی افتاد و پیام طوطی خود به یادش آمد و آنرا برای
طوطیان آزاد بیان نمود. هنوز گفتار تاجر به پایان نرسیده
بود که یکی از آن طوطیان بر خود لرزیده و از بالای درخت به
زمین افتاد. تاجر اندوهناک شد ولی پشیمانی دیگر فایده
نداشت. تاجر کار خود را به انجام رسانید و به شهر خود بازگشت
و برای حریک از اهل خانه تحفه آورد.

طوطی گفت: «تحفه من کو» طوطیان آزاد را دیدی؟ آیا پیام
ما به آنها گفتمی؟ هم چنان من در جواب هر چه گفتند برای
من نقل کن!

تاجر گفت: ای طوطی زیبای من ازین سخن در گذر که در
رسیدن آن پیام سخت پشیمانم و پیوسته خود را ملامت
می کنم. بخدا آنچه که من دیده ام تو طاقت شنیدن آنرا
نداری.

طوطی گفت: مگر چه واقعه رخ داده است که ترا به این اندازه
غمگین کرده است.

تاجر گفت: وقتی پیام ترا به طوطیان گفتم یکی از آنها به خود

لرزید و از شاخ به زمین افتاد. من از گفته خود پشیمان شدم
ولی پشیمانی سود نداشت و آن طوطی نازک دل از غصه هلاک
شد.

همینکه سخن تاجر به پایان رسید طوطی در قفس به خود لرزید
و مانند مردگان افتاد و دم فرو کشید. تاجر از دیدن این
حالت فریاد بر آورد ولی طوطی مرده بود و باناله و فریاد تاجر
زنده نمی شد. تاجر ناچار در قفس را باز کرد و طوطی را
بیرون انداخت. طوطی به شتاب پرواز کرد و بر شاخ درخت
نشست. دهن تاجر از تعجب باز مانده بود و نمی دانست
چه بگوید. طوطی رو به تاجر کرد و گفت از تو بسیار متشکرم که بهترین
تحفه برای من آوردی. این تحفه آزادی بود و آن طوطی با عمل
خود به من یاد داد که چگونه خود را آزاد سازم.

تحفه - بخشش، سوغات	تاله - زاری و فریاد
پیام - خبر	تعجب - حیران شدن
تاجر - تجارت کننده	

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و دو نفر شاگرد

داوطلب خلص حکایت را در پیشروی صفت بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- تاجر به طوطی چه گفت ؟

۲- زمانیکه تاجر پیغام طوطی را به طوطیان رسانید ، طوطی چه کرد ؟

۳- طوطی مجوس چه قسم خود را نجات داد ؟

۴- طوطی به صاحب خود چه گفت ؟

کار خانگی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

صدای مجاهد

من شیر بچه افغان، فرزند مسلمانم
این خط شیران و این خاک دلیران است
حامی من است الله در حالت امن و شتر
دایم ز خدا خواهم پیروزی براه حق
تسلیم بعیر حق بنود هدفم هرگز

دراه حتم قایم من بنده یزدانم
سازنده تاریخ است شاہکار نیا کام
از مرگ نمی ترسم من پیرو قرآنم
یاجام شهادت را نوشیده دهم جانم
اسلام و وطن باشد دائم همه ارمانم

طالع تو بگفتار است خود بیش عمل بنما
تو پیش بنه گامت من نیز قدم مانم

یزدان - خداوند

خط - سرزمین

جاوید - همیشه

نیاکان - پدرکلا نیا

فعالیت های بعد از درس:

مشق و تکرار: صف به دوگروپ تقسیم گردیده بیت، بیت یک گروپ شگردان بخواند و گروپ دیگر معنی نماید.

سوالات برای ارزیابی:

۱- مجاهد چه قسم خود را توصیف می نماید؟

۲- افغانستان سرزمین کجاست؟

۳- آران مجاهد چیست؟

۴- مسلمان واقعی پیرو چه می باشد؟

فعالیت گروپی: درگروپ های تان راجع به صفات مجاهد بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کارخانگی: شعرا به دقت بخوانید مفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های تان بنویسید.

فکاهی

روزی شتر و روباه همراه بودند . در بین راه کنار دریا رسیدند . روباه رویه شتر کرد و گفت در آبی و بین که آب تا چه اندازه است .
شتر در آب درآمد گفت : بیا آب از شکم بالا نیست .
روباه گفت بلی : اما شکم تا شکم تفاوت است .

تفاوت - فرق

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در آخر دو نفر شاگرد داوطلب فکاهی را در پیشروی صف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- شتر و روباه به کجا رسیدند ؟
- ۲- روباه به شتر چه گفت ؟
- ۳- شتر در جواب روباه چه گفت ؟
- ۴- از شکم تا شکم تفاوت است چه معنی دارد ؟

فعالیت گروهی : از فکاهی فوق چه نتیجه گرفتید در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : معترف شاگرد یک فکاهی پیدا نموده در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نموده روز آینده در پیشروی صف بیان دارید .

مگس

مگس از جمله حشرات مضره میباشد. مگس علاوه بر زحمت باعث انتشار امراض زیاد میگردد. مگس در درزهای مواد فاضله و یا مواد غذایی فاسد شده تخم گذاری می کند و روز به روز تعداد آنها زیاد میگردد.

بدن مگس بواسطه داشتن موهای خورد باعث انتقال میکروب ها میگردد و امراض مهلک مانند محرقة، وبا، اسهال کولرا، توبرکلوز، فلج اطفال و غیره را سبب میگردد.

مکروب مریضی های فوق در مواد فاضله موجود میباشد و قتیکه مگس بالای آن نشست میکروب مذکور را بواسطه موهای بدن خود میگردد و آنرا به مواد غذایی انسان مانند آب، سبزیجات میوه، نان و غیره چیزها انتقال میدهد. زمانیکه غذای مذکور خورده شود، انسان به امراض فوق الذکر مبتلا میگردد.

طریقه مهمی در جلوگیری از امراض مذکور توجه به پاکی محیط و

از بین بردن مواد فاصله می باشد که در آن گس با تخم گذاری
می کنند و پرورش می یابند و هم چنان مواد غذایی را از گس
با محفوظ نگهداشتن ، نصب کردن جالی در کلکین با دروازه ها
و استعمال بعضی مواد کیمیاوی (پودرها) نیز مفید می باشد.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و راجع به مفهوم آن از همدیگر سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مگس چه قسم حشره است ؟
- ۲- مگس چگونه باعث انتقال امراض میگردد ؟
- ۳- مگس کدام امراض را نقل داده می تواند ؟
- ۴- برای جلوگیری از امراض کدام تدابیر را گرفته میتوانیم ؟

فعالیت گروهی : به نظر شما غیر از تدابیر فوق برای جلوگیری از امراض چه تدابیر را لازم میدانید ، درین مورد درگروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : در مورد ضرر مگس هر چه میدانید در کتابچه های تان بنویسید .

آداب سخن گفتن

حکما، گفته اند که هرگز کسی به جهل خود اقرار نکرده است
مگر آنکس که چون دیگری در سخن باشد همچنان تمام ناکفته
سخن آغاز کند.

سخن را سراسر است ای خردمند و بن
میاور سخن در میان سخن
خداوند تدبیر و فرهنگ و هوش
نگوید سخن تا بنیند ز هوش

حکماء - جمع حکیم ، دانا
بن - بیخ و بنیاد
خداوند - صاحب
فرهنگ - علم و دانش

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و سایر شاگردان در اجزای راجع به معنی و مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند و معلم در قرائت و بیان معنی و مفهوم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- آیا کسی به جهل خود اقرار می نماید ؟
- ۲- کدام کس به جهل خود اقرار می نماید ؟
- ۳- سخن چه دارد ؟
- ۴- شخص هوشیار و دانا کدام وقت سخن می زند ؟

فعالیت گروهی : راجع به آداب سخن زدن شاگردان در گروه های صنفی خود بحث نموده و نماینده گروه نتیجه بحث را در پیشروی صنف بیان دارد .

کار خانگی : راجع به آداب سخن گفتن از بزرگ فایمل تان سوال نماید و جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

دروغ

دروغ در دین مقدس اسلام منع قرار داده شده است و هر که برای فریب مردم دروغ بگوید اعتبار خود را از دست میدهد. شخص دروغ گو حیثیت و آبروی خود را نیز از دست میدهد و سبب فتنه و فساد در بین مردم میگردد و همه مسلمانان او را به نظر حقارت می بینند.

یکی از صفات بزرگ منافقین آنست که دروغ می گویند.

کسی را که ناراستی گشت کار کجا روز محشر شود رستگار
 کسی را که گردد زبان کرد دروغ چراغ دلش را نباشد فروغ
 دروغ آدمی را کند شرمسار دروغ آدمی را کند بی وقار
 دروغ ای برادر لگو زینهار که کاذب بود خوار و بی اعتبار

زناراستی نیست کاری بهتر

از او گم شود نام نیک ای پسر

مقدس - پاک	} حقاقت - پستی و خواری	} فروغ - روشنی		
نفع - نایده			} محشر - روز قیامت	} وقار - حیثیت و آبرو
حیثیت - آبرو				

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شگرد به ترتیب نوبت صنفی درس را قرائت نموده و راجع به مفهوم آن از یک دیگر خود سوال نمایند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- دروغ چه بدی دارد ؟
- ۲- دین مقدس اسلام در مورد دروغ چه نظر دارد ؟
- ۳- کدام عمل انسان را بی عزت و بی آبروی سازد ؟
- ۴- نام نیک بواسطه چه از بین می رود ؟

فعالیت گروهی : چرا دروغ انسان را بی وقاری سازد ؟ در مورد هر گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد سوال نمایید که نظر به کدام آیت شریف دروغ گفتن منع گردیده است آن آیت را با معنی اش در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نمایید.

مکتوب به برادر مجاهد

۲۵ / ۴ / ۱۳۷۰ هـ ش

برادر عزیز و مشفق محمد امین جان

السلام علیکم ورحمة اللہ وبرکاتہ

اولتر از همه صحت و سلامتی شما و سایر دوستان را خداوند
تمنا دارم. خدا کند طبق آرزو مندیهایم سرخروی و کامیاب باشید.
نامه محبت آمیزتان در حین انتظار برایم رسید ازینکه صحت مند
و در امور جهاد موفق هستید بسیار خوش شدم.

برادر عزیز! همه برادران، دوستان و اهل فامیل صحت کامل
داشته و مصروف کار و بار زندگی روزمره اند. گرچه شما از
ما دور هستید ولی ازینکه علیه کفر و الحاد می جنگید و برای نجات
مظلومین و وطن از چنگال ظالمان آن زحمات را قبولدار شده
اید برای ما جای نهایت افتخار است. آرزوی هر فامیل مسلمان
از جوانان خود همین است تا نیروی جوانی خود را در راه دفاع
از دین و وطن مصرف نمایند. و خداوند را شکر گذاریم که مانند

شما جوانان بیدار، آگاه، مبارز و مسلمان در پیشرو داریم
که بخاطر مازحمت ما را به راحت ترجیح میدهند.
چون دعای شما در بارگاه ایزد متعال قابل قبول می باشد
لذا خدا کند ما را از دعای خیرتان فراموش نکنید.
در خاتمه آرزو مندیم که سلام های دوستانه ما را به عموم مجاہدین
و سنگرداران حق برسانید و هم هر وقت از احوال و چگونگی
وضع جهاد و برادران مجاهد در سنگر ما مطلع سازید.

والسلام

کریم برادران

فعالیت های بعد از درس:
مشق و تکرار: معلم درس را قسم املاء به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد معلم نوشته شاگردان را اصلاح نماید.

سوالات برای ارزیابی:

- ۱- نامه به کدام الفاظ شروع گردد؟
- ۲- به نظر شما کدام نامه بهترین نامه است؟
- ۳- تاریخ و امضاء در کجای نامه می باشد؟
- ۴- آیا رنگ و کافه در خوبی نامه تاثیر دارد؟
- ۵- آیا نامه کوتاه باشد و یا دراز؟

فعالیت گروهی: هر گروه به مشوره اعضاء گروه نامه عنوانی یکی از دوستان بنویسند و نماینده گروه در پیش روی صفت آنرا بخواند.

کار خانگی: هر نفر شاگرد یک نامه عنوانی یکی از دوستان خود بنویسد.

امام ابوحنیفه ^(ع)

نام اصلی ابوحنیفه ^(ع) نعمان بود و پدرش ثابت نام داشت وی در سال ۸۰ هـ در شهر کوفه تولد گردیده و در سال ۱۵۰ هـ در شهر بغداد از دنیای فانی رحلت نمود. وطن اصلی امام ابوحنیفه ^(ع) افغانستان است و اجداد وی از افغانستان به کوفه رفته بودند. کوفه در آن زمان از جمله شهرهای مشهور مسلمانان بود.

امام ابوحنیفه ^(ع) از علمای مشهور آن زمان علوم مختلفه را کسب نمود و علم فقه را از استاد خویش (حماد) تحصیل نمود. زمانیکه حماد ^(ع) وفات یافت شاگردانش امام ابوحنیفه ^(ع) را به حیث امام علمای فقه در عراق تعیین نمودند.

امام ابوحنیفه ^(ع) شخص هوشیار، پرهیزگار و عالم بود و به همین سبب لقب امام اعظم را به وی داده اند. وی شخص امانت کار و سخی بود و از مال شخصی خود ضروریات علماء و شاگردان خود را پوره می نمود.

امام ابوحنیفه ^(ع) در دنیا پیروان زیاد دارد و کسانیکه پیرو مذهب امام ابوحنیفه اند حنفی ها گفته می شوند.

فعالیت های بعد از درس:

مشق و تکرار: پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و راجع به مفهوم آن از همدیگر سوال کنند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- امام ابوحنیفه ^{رح} کی بود ؟
- ۲- حنفی نام کدام گروه نامیده می شود ؟
- ۳- حماد ^{رح} کیست ؟
- ۴- امام ابوحنیفه ^{رح} چه قسم اخلاق داشت ؟

فعالیت گروهی : راجع به شخصیت امام ابوحنیفه ^{رح} و پیروانش در گروه های تان بحث نمایید و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : راجع به شخصیت و پیروی از مذهب امام ابوحنیفه ^{رح} از امام مسجد تان پرسان نموده و جواب های او را در کتابچه های تان بنویسید .

مثل

قصه یا سخن کوتاهی که در میان مردم مشهور بود و شال پند
و عبرت باشد آنرا مثل یا ضرب المثل می گویند.
حدف از آوردن مثل با متوجه ساختن شنونده بکارهای نیک
می باشد. مثل با به نثر و هم به نظم (بیت) گفته شده است مثلاً

— گاوان و خراک بار بردار به از آدمیان مردم آزار
— چومی بینی که نابینا و چاه است اگر خاموش بنشینی گناه است

- بار کج به منزل نمی رسد .
- منزل دروغ کوتاه است .
- کور خود و بینای مردم .
- چاه کن در چاه است .
- دزد در کوه جای نمی شود .

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : هر مثل را یک نفر شاگرد بخواند و مفهوم آن را بیان دارد ،
در آفریک نفر شاگرد داوطلب درس را طور مکمل بخواند و مفهوم آن را بیان
دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مثل را چه می گوید ؟
- ۲- هدف از آوردن ضرب المثل ها چه است ؟
- ۳- باریج به منزل نمی رسد چه مفهوم دارد ؟
- ۴- چاه کن در چاه است چه معنی دارد ؟

فعالیت گروهی : هر گروه دو سه ضرب المثل را پیدا کرده و نماینده گروه
آنها به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر نفر شاگرد پنج ضرب المثل نثر پیدا کرده و در کتابچه های خود بنویسد
و هم آنها حفظ نماید .

نتیجه خیانت

یکی از شر و تمندان گوسفندان داشت و هر روز که چوپان شیر گوسفندان را می دوشید مالک گوسفندان آب بسیار با شیری آمیخت و می فروخت . چوپان به مالک رمه می گفت که خیانت مکن که عاقبت آن خطرناک است . ولی مالک رمه به آن التفات نمی کرد .

یکی از روزها چوپان رمه را در دامنه کوه می چراند ناگه آسمان ابر آلود شد باران شروع به باریدن کرد و سیل روان شد . و همه گوسفندان را ببرد .

چوپان گریان و نالان نزد مالک رمه آمد .

مالک رمه پرسید که رمه را چه کردی ؟ چوپان جواب داد :
آن آبیکه با شیری آمیختی با هم جمع گشت و سیل شد بیاید و گوسفندان را برد تا عاقلان بدانند که در خیانت برکت نیست .

می آمیخت - مخلوط می کرد . التفات - توجه

عاقبت - آخر ، انجام

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : درس را شاگردان که کم جرئت است به کمک معلم قرائت نمایند و در آخر دو نفر شاگرد را و طلب مفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- مالک ربه با شیر گوسفندان چه را مخلوط می کرد ؟

۲- چوپان به مالک ربه چه می گفت ؟

۳- نتیجه آن کار چه شد ؟

۴- در آخر چوپان به مالک ربه چه گفت ؟

فعالیت گروهی : راجع به بدی خیانت در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را بنمایند گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : راجع به خیانت یک حکایت نو را پیدا کرده و در کتابچه های تان بنویسید.

وقت‌شناسی

آیا شما میدانید که وقت در زندگی چقدر اهمیت و ارزش دارد ؟ وقت بزرگترین سرمایه انسان به شمار می‌رود که نباید آنرا بیهوده تلف کرد .

پس برای اینکه اوقات عزیزتان ضایع نشود هر کدامتان باید یک تقسیم اوقات منظم داشته باشید تا از تلف شدن وقت جلوگیری بعمل آید . یعنی وقت درس و تعلیم ، وقت نماز و عبادت و وقت تفریح باید معلوم باشد .

یک لحظه وقت قیمتی خود را ضایع نازید . وظایفی که به شما سپرده می‌شود باید در وقت معین بصورت منظم انجام دهید و در آن غفلت نه نمائید و اوقات گرانهای خود را صرف آموختن علوم اسلامی و عبادات خداوندی ننمائید .

گرانها - بیش قیمت

بیهوده - بی فایده

تلف - تباه و هیهیت شدن

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

شاگردان درس را قرائت نمایند و مفهوم آنرا بیان دارند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- وقت چه ارزش دارد ؟
- ۲- برای اینکه وقت ما ضایع نگردد چه کنیم ؟
- ۳- وقت خود را صرف چه کنیم ؟
- ۴- وقت از نظر اسلام چه ارزش دارد ؟

فعالیت گروهی : هرگروه یک تقسیم اوقات برای کارهای روزمره خود ترتیب نماید .

کارخانگی : هرگروه یک تقسیم اوقات را برای کار یک شب و روز خود ترتیب دهد .

اسلام

اسلام مردم جهان را دعوت می نماید که به خدای یگانه و
توانا که پیداکننده جهان و تمام کائنات است ایمان بیاورید
و مطابق اوامر او و رهنمودهای پیغمبرش رفتار نمایید. از بدی
ظلم و اخلاق زشت و اعمال بد دوری ورزید. حیثیت و کرامت
بشری خود را حفظ نمایید. خود را در قطار حیوانات قرار ندهید.
زیرا زندگی درین دنیا خلاصه نگر دیده و دنیای دیگری یعنی جای
محاسبه و پرسیان و جزا موجود است.

راه اسلام راه درست و معقول است که خیر زندگی
دنیا و سعادت آخرت هر دو در اسلام است، زیرا اسلام
مردم را به انسانیت دعوت می کند و به انسان حیثیت، آبرو و عزت
می بخشد و از ردیف حیوانات خارج می کند و کامیابی دنیا و آخرت
را نصیب وی میگرداند.

کائنات - دنیا
معقول - درست و صحیح
اعمال - کردار
سعادت - نیک بختی
ردیف - قطار

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد را و طلب درس را قرائت نمایند و مفهوم

آنها بیان دارند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- اسلام مردم را به چه دعوت می نماید ؟
- ۲- خداوند توانا چه چیزها را پیدا کرده است ؟
- ۳- اسلام برای انسان چه را نصیب میگرداند ؟

فعالیت گروهی : راجع به صفات اسلام درگروه های تان بحث نموده و نماینده گروه نتیجه بحث را به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : درباره خوبی های دین مقدس اسلام چند سطر بنویسید.

دوری از صحبت جاهلان

<p>مکن صحبت جاهلان اختیار نیامیخته و چون شکر شیر باش از آن به که جاهل بود نمکسار به از دوست داری که جاهل بود که نادان ترا از جاهلی کانیست وز و نشود کس جز اقوال بد که جاهل نیکو عاقبت کم بود که جاهل به خوازی گرفتار به کز و ننگ دنیا و عقبی بود</p>	<p>ولا خردمندی و هوشیار ز جاهل گیر زنده چون تیر باش ترا از دهاگر بود یار غار اگر خصم جان تو عاقل بود چو جاهل کسی در جهان خوار نیست ز جاهل نیاید جز افعال بد سرانجام جاهل جهنم بود سر جاهلان بر سر دار به ز جاهل هذر کردن اولی بود</p>
--	---

<p>اولی - بهتر عقبی - آخرت</p>	<p>افعال - جمع فعل، عمل اقوال - جمع قول، سخن جهنم - دوزخ هذر کردن - کناره گیری</p>	<p>خردمند - هوشیار جاهل - نادان به - بهتر، خوب خصم - دشمن</p>
---	---	--

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان صف به دوگروه تقسیم گردیده یک گروه
شاگردان بیت بیت بخواند و گروه دیگر معنی کند و معلم در عین حال با
آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- با کدام کان دوستی نکنیم ؟
- ۲- دوست نادان بهتر است یا دشمن دانا ؟
- ۳- نتیجه کار جاهل چه است ؟
- ۴- از جاهل چه اولی می باشد ؟
- ۵- جاهل در دنیا و آخرت چه موقف و مرتبه دارد ؟

فعالیت گروهی : نواقص جاهل چیست ؟ در مورد دوگروه های تان بحث
نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .
کار خانگی : شعرا بدقت بخوانید مفهوم آن را به الفاظ ساده در کتابچه
های تان بنویسید .

حضرت سلمان فارسی (رضی)

آوردہ اند کہ سلمان فارسیؓ در یکی از شہرہا امیر بود عادت او در وقت امارت و حکومت تغیر نکرده بود گلیم می پوشید ، پیادہ راہ می رفت و احتیاجات خانہ خود را خودش تہیہ می کرد . روزی مردی سبدی خریدہ بر سر نہادہ بود شخصی را می خواست کہ آنرا بہ خانہ اش ببرد ناگاہ سلمان فارسیؓ آنجا رسید آن شخص حضرت سلمانؓ را شناخت سب را بہ وی داد تا بہ خانہ اش برساند . در راہ مردی پیشروی وی آمد و گفت : ای امیر این بار را بہ کجایبری : صاحب سب دانست کہ او امیر است ، آن شخص دست و پای او را بوسیدن گرفت و عفو خواست . سلمانؓ عذراو را قبول کرد و او را ہیچ نگفت و بار را بہ خانہ او رسانید و گفت : من بہ عہد خود وفا کردم حالا تو عہد کن کہ دیگر کسی را بہ بیگاری نگیری و کاری را کہ تو انش داشتہ باشی خود اجرا کن زیرا کہ بہ کمال تو نقصان نمی رسد .

کمال - مرتبہ و درجہ

عفو - بخشش

امارت - فرمانروائی

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : شاگردان درس را قرات نمایند و یک نفر شاگرد
داوطلب خالص حکایت را بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- سلمان فارسی چه وظیفه داشت ؟
- ۲- سلمان فارسی در وقت امارت خود چه کار کرد ؟
- ۳- سلمان فارسی از شخصی که او را به بیگانه گرفته بود چه تهدید گرفت ؟
- ۴- از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید ؟

فعالیت گروهی : دوش سلمان فارسی در وقت امارتش از نظر شما
خوب بود یا نه ، درین مورد در گروه های تان بحث نمائید و دلایل آنرا
بگوئید و در آخر نمائنده گروه دلایل گروه را بیان دارد.

کارخانگی : به نظر شما امیر باید چه صفات داشته باشد آزادگانه
های تان بنویسید.

بلبل و باز

روزی بلبل به باز گفت: من که حال خود را با حال تو مقایسه می‌کنم به حال خود گریه ام میگیرد، زیرا همه مردم ترا قدر می‌کنند اشخاص عادی چه که حتی پادشاهان ترا بر دستان خود می‌نشانند و از جای به جای دیگر می‌برند، در حالیکه حرف زده نمی‌توانی و آواز دلکش نداری.

ولی من با وجود آواز خوب و اینکه سرود خوب می‌خوانم روزها ماه‌ها و حتی سالها در زندان قفس محبوسم.

باز به او گفت: آیا میدانی که چرا مردم مرا قدر می‌کنند؟
بلبل گفت: نمی‌دانم.

باز گفت: علت آن این است که من به مردم شکار می‌کنم ولی هیچ حرف نمی‌زنم و تو بسیار پر می‌گویی ولی هیچ کاری نمی‌کنی.

پس ما باید کار زیاد کنیم و حرف کم بزنیم زیرا از حرف زیاد سودی بدست نمی‌آید.

دل ز پر گفتن بمیرد در بدن
گرچه گفتارش بود در عدن

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نموده و یک نفرش گرد او طلب
خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- بلبل به باز چه گفت ؟
- ۲- بلبل چه شکایت داشت ؟
- ۳- باز چه دلائل در مقابل گفت ؟
- ۴- پس باید ماوشما چه کنیم ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را قسم املاً به شاگردان بخواند و آنها بنویسند
و بعد اعضای گروه نوشته های یک دیگر را اصلاح نمایند و معلم آنها را نظارت
نماید .

کار خانگی : یک حکایت نو پیدا نموده و در کتابچه های تان بنویسید .

حکایت

موتر ما در کوتل ها آهسته آهسته بالامی رفت در کنار توده های سفید برف سبزه تازه سر کشیده بود. قله برف آلود سفید کوه در وادی سرسبز کشور نمود خاصی داشت.

همینکه موتر از گولائی های متعدد گذشت و به سینه فراخ کوتل رسید ناگهان کودکی در کنار سرک نمودار شد، به حیرت افتادم که دور از آبادی با، کودکی درین جا چه می کند. وقتی موتر نزدیک او رسید از راننده خواهرش کردم که بایستد. همینکه موتر توقف کرد کودک نیز بر جایش ایستاد و بر تیشه اش تکیه زد به او سلام کردم و پرسیدم بچه جان چه می کنی؟

گفت: سرک را جور می کنم.

پرسیدم: تو چرا این قسمت سرک را جور می کنی؟

گفت: برادرم مسافر است و پدرم در آن طرف تپه قلبه میکند.

پرسیدم: آیا تو این کار مشکل را کرده می توانی؟

گفت: چرانی. می بینید که از صبح تا حال چند جای سرک را جور کرده

ام از کنار سرك سنگ و گل را می‌كنم و به چقري های سرك می‌اندازم
تا موتر به آسانی عبور كند.

گفتم: آیا در بدل این کار به تو پول می‌دهند.

گفت: نی، رواج ما نیست که پول بگیریم. قوم ما سنگ مانده اند
که هر کس سرك نزدیک خانه و زمین خود را جور کند و پول نگیرد.

گفتم: اگر ما به تو پول بدیم می‌گیری؟

گفت: نی، هرگز نی، شرم است و خلاف رواج مردم ما است
ما این خدمت را خاص برای رضای خدای، و وطن خود می‌کنیم.

گفتم: اگر ما از تو خواهش کنیم پول می‌گیری.

گفت: نی، پدرم قهر می‌شود. باز شرم است که مردم قریه ما

بگویند عبدالله بچه یوسف از موتر پیسه گرفت، من که همین قدر کار

برای وطن خود کرده میتوانم، چرا نکنم.

وقتی این حرف را زد با داستان کوچکش تیشه خود را برداشت

قله - بلندترین نقطه کوه

فراخ - کلان

توقف - ایستاد

متعدد - زیاد

و به کندن زمین شروع کرد و ما در حیرت تمام به راه خود در حرکت
افتادیم .

پس ملتی که کودکانش با چنین عزم راسخ روزهای دشوار را
سپری نمایند هرگز نمی‌میرد .

خدا آن ملتی را سروری داد که تقدیرش بدست خویش بنوشت
به آن ملت سروکاری ندارد که دهقانش برای دیگران کشت

« اقبال »

تقدیر - سرنوشت

جبهه - میدان جنگ

رواج - رسم و عادت

سنگ مانده - عهد و پیمان بسته

حیرت - حیران

عزم - قصد

راسخ - متین

دشوار - سخت

فعالیت های بعد از درس:

مشق و تکرار: پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در آخذ و نغز شاگرد
خلص حکایت را بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی:

- ۱- پسرک چه میکرد؟
- ۲- وی چرا اجوره نگرفت؟
- ۳- چرا پدرش بالای او قهرمی شد؟
- ۴- فرزندان افغان چه صفات دارد؟
- ۵- کدام ملت را خداوند رنج، سروری میدهد؟

فعالیت گروهی: از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید دین مورد درگروپ های تان
بحث نموده نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کار خانگی: شما به خاطر چه درس می خوانید و علاوه بر آن خالص مطلب ابیات
اخیر را در کتابچه های تان بنویسید.

چیزیکه به خود نمی پسندی به دیگران روا مدار

احمد پیش از اینکه به مکتب برود طفل شوخ بود . به هر باغ و هر جایکه می رفت گلها را قطع کرده و با آن بازی میکرد . مادرش هر قدر به او نصیحت کرد تا ازین کار منصرف شود نصیحت مادر درگوشش کارگر نه افتاد و ازین عمل دست بردار نشد . وقتیکه احمد به مکتب شامل شد در آنجا ضرر قطع کردن گلها ، فایده غرس نهال با و تربیه گلها را آموخت . او هم در خانه خود در یک گلدان بته گل قشنگ و زیبا را غرس نمود ، هر روز به آن آب میداد و به تربیه آن می پرداخت . بعد از چند روز یک گل قشنگ و زیبائی در گلدان نمایان شد .

احمد از دیدن گل زیبا خیلی خوش شد و دانست که گل چیست ؟ یک روز احمد وقت از خواب برخاست که گل زیبای گلدان را آب بدهد دید که گل را کسی کنده است . احمد غمگین شد و به مادر خود گفت : مادر جان ! کی گل زیبای مرا قطع کرده است ؟

مادرش گفت: شاید کسی گل ترا قطع کرده باشد که تو گلهایش را قطع میکردی. گل های مردم را قطع نکن تا گل های تو نیز سالم بمانند
احمد بعد ازین با خود وعده کرد که هیچ وقت گلهای مردم را قطع نکند تا گلهای خودش محفوظ بمانند.

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و دو نفر شاگرد
داوطلب غلطی حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- احمد پیش از مکتب رفتن چه عادت داشت ؟
- ۲- احمد در مکتب چه آموخت ؟
- ۳- کدام کس گل احمد را قطع کرده بود ؟
- ۴- مادرش به او چه گفت ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را قسم اطباء به شاگردان بخواند و آنها
بنویسند و بعد اعفای گروه نوشته های یکدیگر را اصلاح نمایند .

کار خانگی : به نظر شما شاگردانیکه گلها و درختان مکتب را حفاظت نمی کنند
چه قسم اشخاص اند . نظر تان را در کتابچه های تان بنویسید .

نتیجہ دروغ

چو پانی در کوهساری شبانی میکرد و در نزدیکی آن قریه های پرنفوس وجود داشت ، یک روز چوپان تصمیم گرفت که مردم ده را فریب دهد فریاد زد که گرگ آمد ، گرگ آمد . مردم قریه صدای او را شنید با چوب و تبر بطرف او دویدند ، دیدند که گرگ نیست از شبان پرسیدند گرگ کجاست ؟ شبان گفت پیش از آمدن شما سگ قوی پنجه من گرگ را مجبور به فرار کرد . شب دیگر باز به صدای بلند فریاد زد گرگ آمد ، گرگ آمد . باز مردم قریه به کمک او شتافتند مگر از گرگ هیچ اثری نبود . مردم فهمیدند که شبان دروغ می گوید .

شب دیگر به راستی گرگ حمله نمود ، شبان هر قدر که فریاد نمود هیچکس به فریاد او جواب نداده و به کمک او نیامد و فکر نمودند که دروغ می گوید و گرگ گوسفندان متعدد را از بین برد .

فردا مردم قریه چون حال شبان و گوسفندان را دیدند ، شبان را ملامت نموده و گفتند اگر تو دروغ نمی گفتی به این حالت گرفتار نمی شدی . شبان ازین کار خود نهایت پشیمان شده تصمیم گرفت تا در آینده دروغ نگوید .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نمایند و یک نفر شاگرد در آخر
خلص حکایت را بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- چوپان در کوهسار چه میکرد ؟
- ۲- چوپان چرا فریاد می زد ؟
- ۳- مردم قریه چرا بالای چوپان بی اعتبار شدند ؟
- ۴- نتیجه آن دروغ و مکر چه شد ؟

فعالیت گروهی : راجع به بدی مکر و فریب در گروه های تان بحث نموده و
نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : شما نیز همچو یک حکایت پیدا نموده و در کتابچه های تان
بنویسید ..

مناجات

پادشاه! جرم ما را در گذار
تو نگو کاری و ما بد کرده ایم
بی گناه نگذشت بر ما ساعی
چشم دارم کز گناه پاکم کنی
اندر آندم کز بدین جانم بری
ما گناه کاریم ، تو آمرزگار
جرم بی اندازه بیحد کرده ایم
با حضور دل نکردیم طاعتی
پیش از آن کاندرا لحد خاکم کنی
از جهان با نور ایمانم بری

« شیخ فریدالدین عطار »

مناجات - عرض نیاز به درگاه خدا^ج

جرم - گناه

آمرزگار - بخشنده

لحد - قبر

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دوفتر مقابل هم قرار گرفته یکی بخواند و دیگری معنی نماید و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- از خداوند (ج) چه آرزو داشته باشیم ؟

۲- بنده چه نواقص دارد ؟

۳- خدایا پیش از مرگ با ما چه کن ؟

۴- در آرزو خداوند (ج) چه آرزو کنیم ؟

فعالیت گروهی : ما چرا به «رگه» خداوند عرض و نیاز میکنیم ؟ درین مورد در

گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : مناجات را به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های تان بنویسید .